

Asia: VN/31603/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta yhteisötalouden ja yhteiskunnallisen yrittäjyyden strategiaksi 2025-2029

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kiitos hyvästä luonnoksesta Yhteisötalouden ja yhteiskunnallisten yritysten strategiaksi 2026–2030! Se on hyvin ansiokas ja tässä lausunnossamme keskitymme ainoastaan siihen, miltä osin strategiaa vielä muokkaisimme tai täydentäisimme.

Luonnoksen sivuilta 2-5 löytyvää yhteiskunnallisen yrityksen määritelmää ja vaatimuksia tulisi soveltaa laajemmin ja kiristää kahdella tavalla: 1) nyt strategialuonnoksessa esitetyt yhteiskunnallisen yrityksen toimintaperiaatteita tulisi nykyisin edellyttää oikeastaan kaikilta yrityksiltä ja 2) varsinaisten yhteiskunnallisten yritysten vaatimustasoa ja määritelmää tulisi kiristää niin, ettei mikä tahansa yritys automaattisesti saavuttaisi sitä, vaan yhteiskunnalliset yritykset toimisivat verifioidusti ja aidosti muun yrityskentän kirittäjäni kohti ekososiaalisesti vastuullista ja kestävää talousmallia (esimerkiksi yhteiskunnallisen yrityksen tuottaman yhteiskunnallisen lisäarvon tulisi olla tieteellisesti todennettavissa). Yhteiskunnalliset yritykset siis pyrkivät omassa toiminnassaan ylittämään vastuullisuuden perustason, vain haittojen minimointiin/kompensointiin tähtäävän vastuullisuuden, ja tuottamaan merkittävää yhteiskunnallista ja ympäristöllistä lisäarvoa ja hyvinvointia toiminnallaan. Vastavuoroisesti tämän uuden ja tiukemman yhteiskunnallisen yrityksen määritelmän täyttävien organisaatioiden tulisi myös hyötyä tästä suoraan taloudellisesti, esimerkiksi veroetujen ja julkisten hankintojen ensisijaisuusmenettelyjen muodossa. Julkisin toimin, kuten lainatakauksin, tulisi myös tukea yhteiskunnallisten yritysten rahoituksen saantia.

Mikäli yhteiskunnallinen yritystoiminta on riittävän tarkasti ja tiukasti määritelty ja yhteiskunnallisille yrityksille myönnettävän rahoituksen ehtona on liikevoiton maksimoinnin sijaan todennetun yhteiskunnallisen lisäarvon tuotto, ei yhteiskunnallisia yrityksiä rahoitettaessa ja tuettaessa tulisi olla liian varovainen ja huolissaan markkinavääristymistä tai kilpailuhaitoista (katso strategialuonnoksen sivu 11). Päinvastoin, yhteiskunnallisten yritysten tehtävänä on osaltaan positiivisesti disruptoida epätäydellisesti toimivia markkinoita ja muokata niitä kohti aitoa sosiaalista vastuullisuutta ja ekologista kestävyyttä. Tähän viitataan hyvin strategialuonnoksen sivulla 14.

Varattujen hankintojen mahdollisuutta tulisi laajentaa myös muihin kuin työllistämisehtoihin (katso strategialuonnoksen sivu 13). Tavoitteeksi tulisikin ottaa, että yhteiskunnallisen yrityksen ehdot täyttävälle toimijoille luodaan selkeä sertifikaatti ja tämän sertifikaatin omaamalla organisaatio lähtökohtaisesti täyttäisi aina varatun hankinnan ehdot, jos olisi muuten soveltuva tarjoaja. Monilta osin tämä strategialuonnoksessa ilmaistuja tavoitteita jo ilmeneekin.

Yhteisötalouden ja yhteiskunnallisten yritysten strategian eksplisiittiseksi tavoitteeksi tulisi ottaa yhteiskunnallisen yritystoiminnan voimakas laajentuminen myös aloille, joilla yhteisötalous on vielä verrattain vierasta ja joilla yhteiskunnalliset yritykset eivät vielä juurikaan toimi, mutta joilla ne voisivat tuoda merkittävää lisäarvoa. Tällaisia voisivat olla esimerkiksi erilaiset korkean teknologian alat ja muutkin luonnon- ja ympäristönsuojelun innovaatiot kuin kiertotalous.

Pellinen Ville
Lapinlahden Lähde Oy